

CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
General Certificate of Education **ADVANCED SUBSIDIARY** Level

SANSKRIT

8608/1

PAPER 1. Prescribed Texts and Essays

MAY/ JUNE 2013

Additional materials:
Answer paper

TIME 2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Write your name, Centre number and candidate number in the spaces provided on the separate answer paper.

Answer **all** questions.

Write your answers on the answer paper provided.

If you use more than one sheet of paper, fasten the sheets together.

INFORMATION FOR CANDIDATES

The maximum number of marks for each question is shown in brackets [ ] at the end of each question or part question.

This question paper consists of 7 printed pages and 1 blank page.

Section A

Prescribed Texts

1 *Hitopadeśa*

(a) यतोऽयं चिरान्निर्वृतो ममोपयोगं न जानाति तेनाधुना ममाहारदाने
ऽपि मन्दादरः । विना विधुरदर्शनं स्वामिनोऽनुजीविषु मन्दादरा
भवन्ति । गर्दभो ब्रूते । शृणु रे बर्बर ।

याचते कार्यकाले यः स किंभृत्यः स किंमुहत् । कुक्कुरो ब्रूते ।

भृत्यान्संभावयेद्यस्तु कार्यकाले स किंप्रभुः ॥ किं च ।

5

आश्रितानां भृतौ स्वामिसेवायां धर्मसेवने ।

पुत्रस्योत्पादने चैव न सन्ति प्रतिहस्तकाः ॥

ततो गर्दभः सकोपमाह । आः । पापीयांस्त्वं यः स्वामिकार्योपेक्षां
करोषि । भवतु । यथा स्वामी जागर्ति तथा मया कर्तव्यम् । यतः ।

पृष्ठतः सेवयेदर्कं जठरेण हुताशनम् ।

10

स्वामिनं सर्वभावेन परलोकममायया ॥

इत्युक्त्वा स अतीव चीत्कारं कृतवान् । ततः स रजकस्तेन
चीत्कारेण प्रबुद्धो निद्राविमर्दकोपादुत्थाय गर्दभं लगुडेन ताडयामास ।
अतोऽहं ब्रवीमि ।

from 'The Ass, the Dog and the Thief'

(i) Translate lines 1 to 5, 'yato .... kimprabhuḥ'. [8]

(ii) Translate the following compounds:

(a) 'sakopam' (line 8)

(b) 'nidrāvimardakopāt' (line 13)

[3]

(iii) Scan lines 10 and 11, 'pṛṣṭhataḥ .... paralokamamāyayā' and comment briefly
on the metre.

[5]

(b) मत्स्या ऊचुः । भो बक । अस्माकं कुत्र रक्षणोपायः ।
 बको ब्रूते । अस्ति रक्षणहेतुर्जलाशयान्तरम् । तत्राहमेकैकशो
 युष्मान्मन्यामि । मत्स्यैरपि भयादुक्तम् । एवमस्तु । ततोऽसौ
 दुष्टबकस्तान्मत्स्यानेकैकान् नीत्वा कस्मिंश्चिद्देशे खादित्वा
 पुनरागत्य वदति । ते मया जलाशयान्तरे स्थापिताः । अनन्तरं 5
 कुलीरस्तमुवाच । भो बक । मामपि तत्र नय । ततो
 बकोऽप्यपूर्वकुलीरमांसार्थी सादरं तं नीत्वा स्थले धृतवान् ।
 कुलीरोऽपि मत्स्यकङ्कालाकीर्णां भूमिं दृष्ट्वाचिन्तयत् । हा
 हतोऽस्मि मन्दभाग्यः । भवतु । इदानीं समयोचितं व्यवहरामि ।

from 'The Crane, the Fishes and the Crab'

- (i) Translate lines 2 to 5, 'bako .... sthāpitāḥ'. [8]
 (ii) Translate the compound 'apūrvakulīramāṃsārthī' (line 7) [3]
 (iii) How does the story end? [3]

[Total: 16 + 14 = 30 marks]

[Turn over

2. *Rāmāyaṇa of Vālmīki*

(a) तपःस्वाध्यायनिरतं तपस्वी वाग्विदां वरम् ।

नारदं परिप्रच्छ वाल्मीकिर्मुनिपुङ्गवम् ॥

को न्वस्मिन् साम्प्रतं लोके गुणवान् कश्च वीर्यवान् ।

धर्मज्ञश्च कृतज्ञश्च सत्यवाक्यो दृढव्रतः ॥

चारित्र्येण च को युक्तः सर्वभूतेषु को हितः ।

5

विद्वान्कः कः समर्थश्च कश्चैकप्रियदर्शनः ॥

from Bālakāṇḍa, Chap. 1 vv 1 to 3

(i) Translate the following compounds and state their type:

(a) 'vāgvidām' (line 1)

(b) 'munipuṅgavam' (line 2)

(c) 'dṛḍhavrataḥ' (line 4)

[6]

(ii) Translate lines 4 and 5, 'cāritreṇa .... kaścaikapriyadarśanaḥ'.

[6]

(iii) Who here is speaking to whom and what, in short, is the answer to these questions?

[3]

(b) इक्ष्वाकूणां वरिष्ठस्य रामस्य विदितात्मनः ।

शुभानि धर्मयुक्तानि वचनानि समर्पयन् ॥

श्रावयिष्यामि सर्वाणि मधुरां प्रब्रुवन् गिरम् ।

श्रद्धास्यति यथा सीता तथा सर्वं समादधे ॥

इति स बहुविधं महाप्रभावो जगतिपतेः प्रमदामवेक्षमाणः ।

5

मधुरमवितथं जगाद वाक्यं द्रुमविटपान्तरमास्थितो हनुमान् ॥

from Sundarakāṇḍa, Chap. 30 vv 42 to 44

(i) Translate and name the type of the following compounds:

(a) 'viditātmanah' (line 1)

(b) 'dharmayuktāni' (line 2)

(c) 'jagatipateḥ' (line 5)

[6]

(ii) Translate lines 3 and 4, 'śrāvayisyāmi .... samādadhe'.

[5]

(iii) Who is speaking here and to whom? Where is the speaker, and why does he give this particular message?

[4]

[Total: 15 + 15 = 30 marks]

[Turn over

3. *Bhagavad Gītā*

न जायते म्रियते वा कदाचिन् नायं भूत्वाऽभविता वा न भूयः ।
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥

अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च ।

नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः ॥

न कर्मणामनारंभान्नैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते ।

5

न च संन्यसनादेव सिद्धिं समधिगच्छति ॥

न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।

कार्यते ह्यवशः कर्म सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः ॥

Chap. 2, vv 20 and 24; Chap. 3, vv 4 and 5

- (i) Translate lines 1 and 2, ‘*na jāyate .... śarīre*’, and lines 5 and 6, ‘*na karmaṇām .... samadhigacchati*’. [8]
- (ii) Translate and identify the following compounds:
 (a) ‘*akledyaḥ*’ (line 3)
 (b) ‘*sarvagataḥ*’ (line 4)
 (c) ‘*akarmakṛt*’ (line 7) [6]
- (iii) What is the overall context of Kṛṣṇa telling Arjuna all this? Explain two of the arguments he uses. [3]
- (iv) Explain the final line (line 8) as fully as possible. [3]

[Total: 20 marks]

Section B

Essays

1. Write a short essay on **one** of the following:

(a) Does the *Śrīmad Bhāgavatam* principally entertain or educate?

(b) What qualities does Kṛṣṇa display in the *Śrīmad Bhāgavatam*?

[20 marks]

2. Write a short essay on **one** of the following:

(a) Are the *Laws of Manu* a list of duties, or something more?

(b) What does Manu say about royalty?

[20 marks]

BLANK PAGE